

Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt
mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Yttrande angående fortsatt och utökat tillstånd för Fortum Waste Solutions AB i Kumla kommun

Er beteckning: M 7480-17

Länsstyrelsen ska yttra sig över ansökan från Fortum Waste Solutions AB om fortsatt och utökat tillstånd för verksamheten vid avfallsanläggningen i Norrtorp i Kumla kommun, nedan kallat bolaget. Verksamheten omfattas även av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen).

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen bedömer att tillstånd för fortsatt och utökad produktion enligt ansökan kan ges under förutsättning att nedanstående villkor och synpunkter beaktas.

Länsstyrelsen yrkar i första hand på att ansökan gällande plaståtervinning ska avstyrkas och yrkar i andra hand på ett fortsatt utredningsförfarande under en prövotid. Länsstyrelsen yrkar dessutom på ändring av bolagets villkorsförslag att följande villkor och prövotidsredovisningar och föreskrifter förskrivs.

Länsstyrelsen har ingen erinran mot att verkställighet ges enligt bolagets begäran i de delar som Länsstyrelsen tillstyrker.

Plaståtervinning

Bolaget har i ansökan angett att man vill anlägga ett plastraffinaderi för återvinning av plast och har angett att detta innebär att plastmaterial ska hanteras i ett flertal steg. Hanteringen innebär bland annat utsortering av olämpliga fraktioner, tvättning torkning av plastråvara med en slutprodukt av granulerad plastråvara. Bolaget har angett att störningar och risker vid verksamheten är dålig lukt, samt risk för häftig brand. Bolaget redogör för avloppsvatten från referensanläggning i Finland och anger att avledning i första hand ska ske till kommunalt avloppsreningsverk. Bolaget har efter begäran ytterligare redogjort för

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

möjlig uppkomst av mikroplaster och risk för spridning av dessa till luft och vatten.

Länsstyrelsen bedömer att planerad verksamhet kan utgöra möjlig risk för spridning av partiklar till luft och risk för läckage av lakvatten då den osorterade plasten ska sorteras och hanteras under täkt i flera steg. Bortsorterad plast ska gå till intern eller extern förbränning med ytterligare risk för partikelspridning vid hanteringen.

Länsstyrelsen anser inte att det är lämpligt att ett industriavloppsvatten avleds till ett kommunalt reningsverk som är anpassat för rening av hushållspillvatten. Länsstyrelsen anser att det vatten som uppkommer vid plastraftinaderiet riskerar att innehålla mikroplaster metaller och andra föroreningar. Slammet från det kommunala reningsverket ska vara lämpligt att återföra som gödningsämne till jordbruksmark och är REVAQ-certifierat. Länsstyrelsen anser att det även finns en risk för att reningsverkets slam påverkas av plastraftinaderiets avloppsvatten.

Länsstyrelsen anser inte att bolagets processbeskrivning av plaståtervinningen är tillräcklig för att kunna göra en bedömning av verksamhetens tillåtlighet, förekommande risker samt för att kunna göra en bedömning av lämpliga skyddsåtgärder.

Länsstyrelsen anser att verksamheten vid plaståtervinningen i första hand ska avstyrkas då verksamheten inte är tillräckligt utredd. Verksamheten är i sig en tillståndspliktig verksamhet och underlaget kan inte anses innehålla alla nödvändiga uppgifter.

I andra hand yrkar Länsstyrelsen på ett utredningsförfarande där bolaget ska inkomma med kompletterande uppgifter:

1. Förtydliga plaståtervinningsprocessen kopplat till förekommande verksamhetskoder.
2. Redogöra för möjliga risker för spridning av partiklar till luft vid samtliga sorteringsmoment.
3. Redogöra för möjliga risker för bildande och utsläpp av lakvatten från olika plastfraktioner.
4. Redogöra för hantering och lagring av utsorterade plastfraktioner som ska förbrännas inom bolaget eller på annan anläggning.
5. Redogöra för hur lagring ska ske av samtliga plastfraktioner för att minimera risk för uppkomst av brand.
6. Redogöra för möjliga metoder för rening och kontroll av mikroplast samt PFAS-ämnena vid utsläpp till vatten samt om möjligt även kontrollera och redogöra för innehållet av dessa ämnena vid referensanläggningen i Finland.

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

7. Redogöra för hur hänsyn tas till användning av bästa möjlig teknik och för att hushålla med råvaror och energi.
8. Redogöra för möjliga skyddsåtgärder som kan vidtas för att minimera ovanstående risker.
9. Ge förslag på skyddsvillkor för verksamheten vid plaståtervinningen.

Vatten

Vattenanvändning

Bolaget har behov av tillgång på vatten vilket levereras från Kumla kommun som dricksvatten och obehandlat industrivatten. De senaste åren har det varit låga vattennivåer och brist på vatten kan uppkomma. Bolaget utreder möjligheten att ta ut eget industrivatten. Bolaget anger att detta uttag kan ske med stöd av undantaget enligt 11 kap 12 § miljöbalken. Bolaget anger även att vattenförsörjning via kyltorn ska utredas.

Länsstyrelsen anser dock att bolaget bör överväga om eventuellt uttag av eget råvatten ska tillståndsprövas då det ger ökad trygghet för bolaget. Underlag saknas för att Länsstyrelsen ska kunna bedöma om undantag för tänkt uttag är tillämpligt eller ej. Prövning av vattenuttag kan ingå i pågående tillståndsprövning eller ske i separat tillståndsprövning vid domstol.

Länsstyrelsen anser inte att bolagets redovisning av vattenanvändningen är tillräcklig för att kunna göra en bedömning av verksamhetens tillåtlighet, bedöma förekommande risker eller för att kunna göra en bedömning av lämpliga skyddsåtgärder.

Länsstyrelsen yrkar på att bolaget under en provtid ska redogöra för ur man säkerställer tillgång på industrivatten inom verksamheten. Utredningen ska redogöra för möjlig vattentillgång, hur vatten erhålls, lagras hushållning av vatten och vilka risker för människors hälsa och miljö som kan föreligga. Utredningen ska vidare ange förslag på lämpliga skyddsåtgärder.

Dagvattendammar

I ansökan anger bolaget att dammar för behandling av dagvatten har uppförts inom befintligt verksamhetsområde och ska uppföras på tillkommande verksamhetsområde. Dammarna är dimensionerad så att de kan ta hand om ett tio-års regn med en uppehållstid av 24 h. Bolaget anger att de även kommer att utföra en ny kartläggning av flödena inom området.

Länsstyrelsen anser att bolaget i ny kartläggning av de interna flödena ska beakta klimatanpassningsåtgärder då det finns en historik av översvämningar i avrinningsområdet och då bräddning av förorenat dagvatten kan medföra stora konsekvenser.

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

Länsstyrelsen anser att bolagets förslag på skyddsåtgärder genom villkor 19 bör klimatanpassas och dimensioneras för minst ett 20-års regn.

Utsläpp till vatten

Bolaget bedömer att befintlig verksamhet ger en liten negativ påverkan genom utsläpp av klorider och organiska ämnen samt att reningsverket inte har kapacitet för rening av PFOS. Bolaget redogör vidare för att förekommande föroreningar i utgående renat vatten i jämförelse med månadsmedelvärden (BAT-AEL) för bästa tillgängliga teknik enligt WT-BREF Draft. Dessa BAT-slutsatser är fastställda 10 augusti 2018.

Länsstyrelsen bedömer att dagens rening av utgående vatten är otillräcklig och att en stor andel av det vatten som ska renas inom verksamheten är förorenat dagvatten. Länsstyrelsen bedömer vidare att verksamhetens utsläpp av PFOS påverkar både Frommesta bäcken och med största sannolikhet även äventyrar miljö kvalitetsnormen för ytterligare nedströms liggande vattenförekomster. Länsstyrelsen bedömer även att det finns risk för att verksamhetens utsläpp av metallföroreningar kan orsaka en påverkan på miljö kvalitetsnormerna i vattenförekomsten Näsbygraven.

Länsstyrelsen anser vidare att det är oklart vilka föroreningar som kan förekomma i det renade vattnet från verksamheten. Länsstyrelsen anser därför att bolaget ska kartlägga möjligt föroreningsinnehåll och säkerställa att bästa möjliga teknik används, att rätt parametrar kontrolleras och att utsläppshalterna kontrolleras med tillräcklig noggrannhet för att kunna användas vid jämförelse med gällande begränsningsvärden.

Länsstyrelsen yrkar på ett utredningsförfarande där bolaget ska inkomma med kompletterande uppgifter:

10. Utredda dagvattenförekomsternas möjliga föroreningar, och halter som maximalt kan förekomma vid, låga normala samt maximala vattenflöden. Utredningen bör omfatta karaktärisering av dagvatten enligt vedertagen metod vid maximalt förekommande halter och ska ligga till grund för förslag på reningsmöjligheter innan utsläpp till recipient.

Länsstyrelsen vill även nämna att man i utredningen bör ta hänsyn till den tillkommande vattenförekomsten Frommestabäcken (WA47909605) där miljö kvalitetsnormer kommer att fastställas vid slutet av 2021.

11. Utredningen ska minst omfatta de parametrar som anges i tabell 6.1 i BAT-slutsatser för avfallsbehandling (EU 2018/1147) samt de parametrar som omfattas av miljö kvalitetsnormer i vattenförekomsten Näsbygraven samt den preliminära vattenförekomsten Frommestabäcken. Analyserna ska utföras av för analysen ackrediterat laboratorium samt med analysmetoder som ger tillräcklig noggrannhet. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten enligt punkt 3 nedan.

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

12. Förslag på utredningsparametrar med angivelse av analysmetod, standard samt detektionsnivå för samtliga parametrar ska lämnas till tillsynsmyndigheten för samråd om utredningens omfattning.
13. Utredning med förslag på:
 - a. reningsmetoder,
 - b. kontrollparametrar
 - c. riktvärde för månads- och momentanmedelvärden samt
 - d. begränsningsvärde för samtliga parametrar enligt 14b.

Utredningen med förslag enligt 14 a-b ska lämnas till mark-och miljödomstolen senast tolv månader efter att domen vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen föreslår att utsläpp av behandlat vatten som släpps till recipienten Söderhavet under utredningstiden begränsas i enlighet med bolagets förslag villkor, nr 20-21.

Brandrisk – Seveso

Bolaget har utfört riskanalys för befintlig verksamhet med kompletterande riskvärdering av tillkommande plastraffinaderi. Säkerhetsrapporten har till viss del uppdaterats med avseende på tillkommande plastraffinaderi och har kompletterats med intern plan för räddningsinsatser

Länsstyrelsen anser att utförd riskanalys och säkerhetsrapport har brister där bland annat en sammanvägd bedömning av den totala verksamhetens risker saknas och där hänsyn tas till hur risker inom befintlig verksamhet påverkas av den utökade verksamheten. Länsstyrelsen bedömer dock inte att dessa brister är av sådan art att de påverkar tillståndsprövning utan kan hanteras separat inom tillsynen.

Länsstyrelsens förslag på skyddsvillkor

Länsstyrelsen anser att ytterligare skyddsvillkor ska finnas för att minska förekommande risker vid lagring och hantering av avfall samt för hantering av släckvatten. Länsstyrelsen föreslår följande skyddsvillkor:

- Fast och flytande avfall ska förvaras väl uppmärkta på torr och mot omgivningen tät plats, så att eventuella läckage inte kan förorena omgivningen. Förvaringen ska ske så att det inte föreligger någon risk att sinsemellan reaktiva kemiska föreningar kan komma i kontakt med varandra.
- Åtgärder ska fortlöpande utföras för att begränsa lagring av fast och flytande avfall så att okontrollerade bränder inte uppstår. Bolaget ska för ändamålet ha en aktuell plan för lagerhållning som syftar till att säkerställa

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

en lämplig hantering av avfallet. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att dom vunnit laga kraft och ska därefter revideras vart tredje år eller efter väsentlig förändring av verksamheten.

- Bolaget ska säkerställa att släckvatten från markytor kan samlas upp och hindras från att nå omgivningen/vattendrag.

Östersättersbrottet

Bolaget har i ansökan angett att de vill efterbehandla Östersättersbrottet genom återfyllnad med avfallsmassor med föroreningshalter upp till gränsen för mindre känslig markanvändning.

Länsstyrelsen anser inte att bolaget framfört några nya förutsättningar än de som tidigare framförts under prövning av Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 1004-12.

Länsstyrelsen vidhåller därmed tidigare framförda synpunkter och anser att Mark- och miljööverdomstolens beslut den 15 januari 2013, mål nr M 1004-12, ska gälla utan förändring.

Säkerhet

Bolaget redogör för att ekonomisk säkerhet ska finnas för de deponiytor som är öppna inom verksamheten. Bolaget redogör för beräkning av säkerheten som omräknas varje år med hänsyn till aktuella och öppna deponiytor samt till konsumentprisindex. Bolaget har efter komplettering angett att den ekonomiska säkerhetens omfattning är tillräcklig för bedriven verksamhet.

Länsstyrelsen anser att verksamheten ska omfattas av en ekonomisk säkerhet som kan anses vara betryggande för hela verksamheten.

Inom verksamheten hanteras och lagras stora mängder farligt avfall kemikalier. Detta kan ge upphov till stora lagringsvolymmer samt risk för föroreningsproblematik av mark, yt- och grundvatten. Avhjälpan av en miljöskada och andra återställningsåtgärder ska betalas av den som orsakat uppkommen störning. Länsstyrelsen anser därför att säkerheten för verksamheten även ska omfatta hantering och lagring av farligt avfall och kemikalier.

Länsstyrelsen anser vidare att säkerheten för deponin ska ändras och vara giltig i minst 30 år efter det att deponin är sluttäckt.

Länsstyrelsen anser att säkerheten ska omfatta de ytor som är öppna och i denna del kan säkerheten lämpligen justeras enligt konsumentprisindex samt förändringar av öppna ytor för kommande år. Länsstyrelsen anser även att säkerheten ska omfatta efterbehandlingsfasen som omfattar underhåll,

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

övervakning och kontroll i minst 30 år efter att deponin har sluttäckts vilket krävs enligt 33 § förordningen om deponering av avfall.

Nytt verksamhetsområde

Bolaget redogör för att ett nytt verksamhetsområde ska användas för anläggande av deponi, hantering av avfall samt återvinning av plast.

Bolaget redogör för att det utökade verksamhetsområdet omfattar mark som kan vara förorenad då tidigare område för oljeutvinning enligt Ljungströmsmetoden, även kallat Ljungströmsfältet omfattas.

Bolaget redogör vidare för naturvärden inom området och hur hänsyn ska tas till dessa i samband med att marken bereds för planerad verksamhet. Bolaget redogör vidare för att det inom området kan finnas både kända och okända fornlämningar.

Länsstyrelsen anser att bolaget måste visa att platsen är lämplig för planerad verksamhet och att tillräckliga markundersökningar genomförs och belyser problematiken utifrån områdets förutsättningar med historiska markföroreningar.

Länsstyrelsen anser att det vid etablering av en deponi av farligt avfall behövs ett utförligt underlag av föroreningsituationen i området och vilka saneringsbehov som är nödvändiga innan deponin anläggs. Det behöver även tydligt framgå hur grundvattensituationen ser ut i området och hur anläggandet av en deponi kan påverka mark och grundvatten i området.

Länsstyrelsen anser i övrigt liksom bolaget att en arkeologisk utredning ska utföras enligt 2 kap 11 § kulturmiljölagen (1988:950). Beställning av den arkeologiska utredningen görs genom kontakt med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att denna utredning bör utföras inom planprocessen innan markarbeten sker i berört område och ska bekostas av den som vill genomföra de aktuella åtgärderna.

Länsstyrelsen anser att kompletterande uppgifter krävs för att uppfylla lokaliseringskravet enligt 2 kap 6 § miljöbalken:

14. Förtydliga hur vald lokalisering för deponin är lämplig utifrån områdets förutsättningar med historiska markföroreningar.
15. Förtydliga hur planerad/tillkommande verksamhet kan orsaka en förorening i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning om Statusrapporter, steg 1-3. Kopplingen mellan de miljö- och hälsofarliga ämnen som ska användas eller kan bildas, ämnenas föroreningsrisk utifrån dess kemiska och fysikaliska egenskaper samt risk för föroreningsskada utifrån planerad verksamhet behöver förtydligas.
16. Utredning av förekommande risker vid planerad markanvändning genom att utföra riskanalys de sammantagna undersökningarna av området.

2018-09-20

551-626-2018
Anläggningsnummer
1881-106

17. Förtydliga hur sanering av området ska genomföras.

Statusrapport

Bolaget har utfört en statusrapport för det nytillkomna området och har bifogat en översiktlig miljöteknisk markundersökning.

Länsstyrelsen anser att den miljötekniska undersökningen är otillräcklig då undersökning saknas av stora delar av nytt utbredningsområde för verksamheten. En statusrapport ska belysa föroreningssituationen på platsen innan ny verksamhet startas för att kunna jämföra med den förorening som den nya verksamheten eventuellt kan komma att medföra.

Länsstyrelsen anser att statusrapporten saknar betydande underlag och behöver kompletteras med:

18. Miljöteknisk markundersökning av hela det utökade området där fler provtagningspunkter krävs för att täcka området.
19. Utredning som visar hur planerad/tillkommande verksamhet kan orsaka en förorening i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning om Statusrapporter, steg 1-3. Kopplingen mellan de miljö- och hälsofarliga ämnen som ska användas eller kan bildas, ämnenas föroreningsrisk utifrån dess kemiska och fysikaliska egenskaper samt risk för föroreningsskada utifrån planerad verksamhet behöver förtydligas.

Delegering

Enligt bolagets villkorsförslag nr 5 ges tillsynsmyndigheten möjlighet att förskriva om ytterligare skyddskrav gällande uppkomna störningar från avgaser.

Länsstyrelsen anser att denna delegering kan godtas. Länsstyrelsen anser vidare att tillsynsmyndigheten även ska ges möjlighet att föreskriva om skyddsåtgärder vid olägenhet för omgivningen i form av lukt, nedskräpning eller partikelspridning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Katja Sällström med miljöhandläggare Anna Eriksson som föredragande.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.